

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у IV кварталі 2019 року свідчать, що респонденти високо оцінюють перспективи економічного зростання в Україні. Очікування щодо розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців – стриманіші. Прогнозується зростання споживчих цін. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 24.3% (у III кварталі 2019 року – 27.8%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%. Найоптимістичніші очікування в підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 42.9%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 40.5% респондентів очікують зростання цін до 7.5% (у III кварталі 2019 року – 37.8%), у цілому по Україні – 53.8%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 69.4% респондентів (у попередньому кварталі – 80.6%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 8.8% (у III кварталі 2019 року – 2.9%), у цілому по Україні – 18.6% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 13.9% (у цілому по Україні – 23.5%), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 6.7% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 5.6%);
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 3.0% та 15.2% відповідно (у попередньому кварталі – 15.2% та 12.1% відповідно), у цілому по Україні – 4.7% і 14.7% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 2.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 1.6%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства** дещо нижчими темпами: баланси відповідей – 75.0% та 30.6% відповідно (у попередньому кварталі – 81.1% та 32.4% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** вищими темпами: баланси відповідей – 51.4% і 64.9% відповідно (у III кварталі 2019 року – 42.9% і 61.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Занадто високі ціни на енергоносії респонденти продовжують називати **головним чинником, що стримує спроможність підприємств нарощувати виробництво** (графік 5). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив фактора «недостатній попит».

Зросли очікування підприємств області щодо збільшення потреб у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (59.5%), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Основним стримуючим фактором залучення кредитних ресурсів залишаються занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

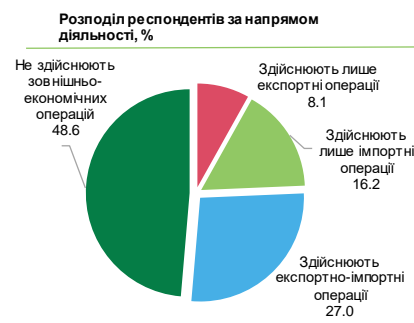
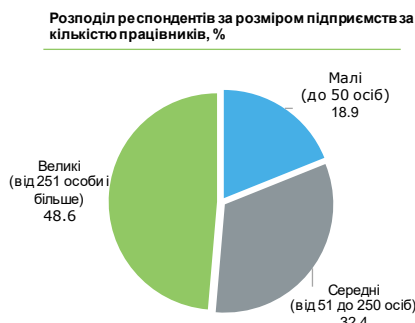
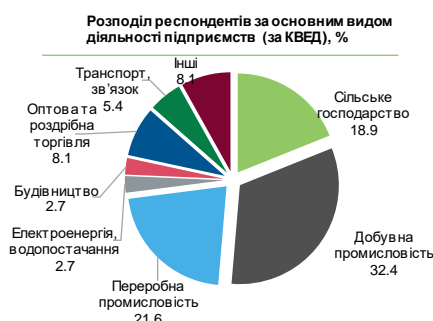
91.9% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.4%).

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

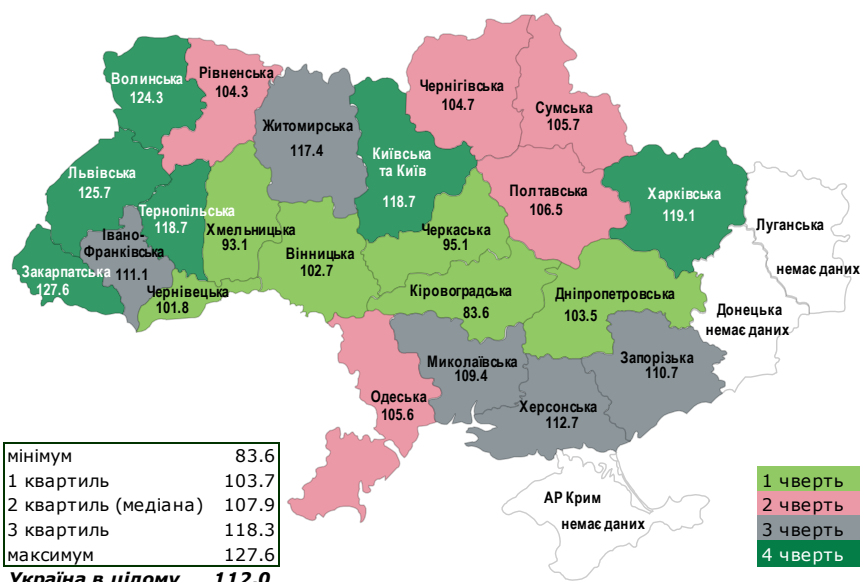
- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився й оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 5.7% (у III кварталі 2019 року – 2.8%), у цілому по Україні – 6.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нормальним:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 0.0%;
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей не змінився порівняно з попереднім кварталом – 0.0%. Дефіцит виробничих потужностей мають підприємства сільського господарства.

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 06– 29 листопада 2019 року;
- опитано всього – 37 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	14.7	16.7	20.6	2.9	8.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	40.0	27.8	16.7	13.9	13.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	10.0	5.9	6.5	15.2	3.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	16.1	14.7	23.3	12.1	15.2
кількості працівників	9.1	2.7	-11.4	-2.7	-8.3

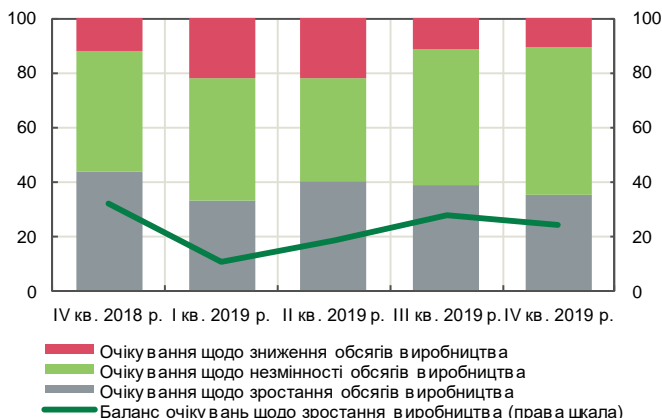
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

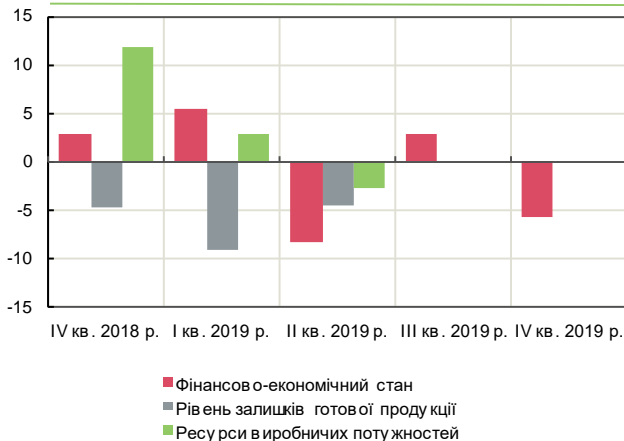
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

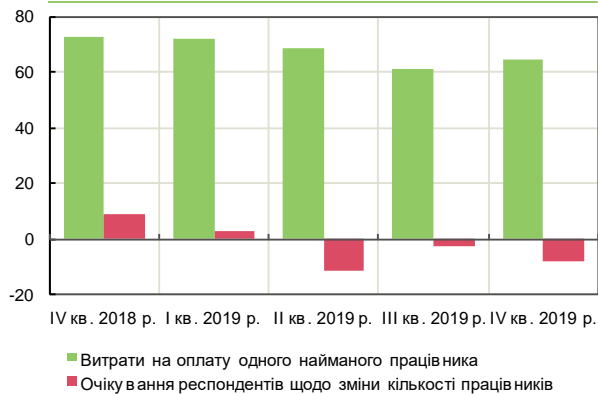
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

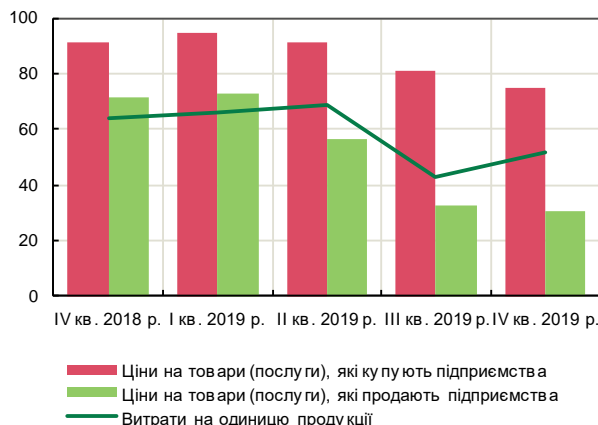
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

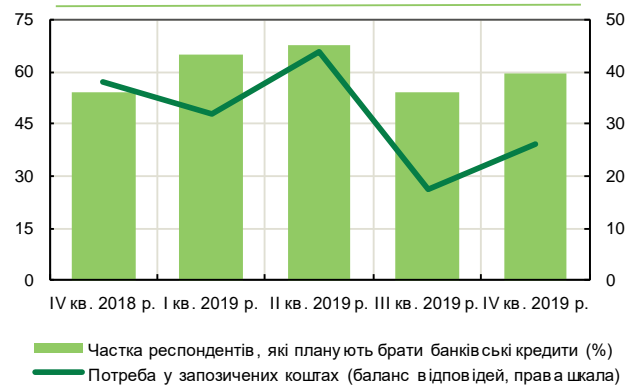
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

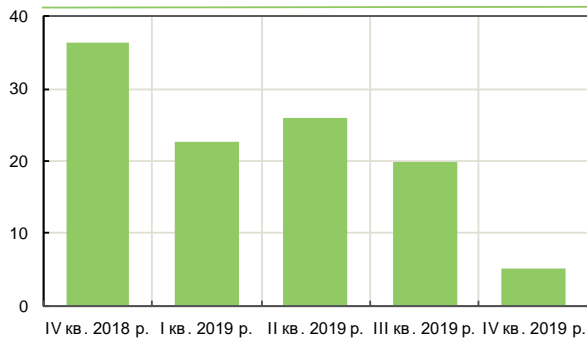
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Основні показники соціально-економічного розвитку Полтавської області в 2014 – 2019 рр.

відсотків до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.														
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад				
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	96.0	93.8	97.9	97.2	105.8 ²	
2	Індекс промислової продукції	92.9	96.2	100.1	98.9	101.5	101.7	101.9	100.0	100.1	101.6	101.0	100.6	100.4	99.8	99.2	98.7				
3	Добува промисловість і розроблення кар'єрів	100.2	102.7	98.3	96.6	99.6	98.7	103.0	101.7	103.6	106.0	105.7	104.7	104.5	103.8	103.7	102.8				
4	Переробна промисловість	83.6	86.0	103.6	103.2	104.4	108.1	100.2	97.4	94.5	94.9	93.9	94.4	94.0	93.7	92.6	92.7				
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	110.1	96.7	100.3	87.2	95.3	99.7	93.1	90.9	92.4	91.6	90.3	91.0	90.6	90.3	89.2	88.4				
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	97.6	108.7	108.3	86.1	103.6	119.0	79.3	75.4	85.7	82.3	82.5	85.0	84.6	86.0	86.1	88.0				
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	95.3	94.0	110.2	87.0	107.7	81.1	75.5	85.5	86.5	85.9	87.3	88.4	87.4	85.1	84.1	82.4				
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	83.3	97.9	88.8				
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	93.3	88.1	84.0	82.6	72.3				
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	90.5	100.4	96.1	103.7	106.1	95.8	101.6	105.3	104.2	103.7	102.2	102.5	99.9	97.0	94.4	92.5				
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	81.2	93.7	119.4	114.6	153.3	64.8	80.9	75.5	36.8	47.3	53.5	68.0	72.0	73.2	72.2	75.3				
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	55.9	66.8	108.6	139.3	115.6	125.9	115.4	113.9	109.5	108.2	105.2	102.7	102.1	100.0	97.5	97.5				
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	88.3	93.9	96.6	95.5	104.1	100.8	99.5	97.3	97.4	97.4	97.7	97.8	98.0	97.9	96.4	95.1				
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	96.9	107.3	103.3	83.2	124.0	101.2	100.1	99.8	99.8	100.1	102.5	108.1	103	107.6	100.3	96.3				
15	Індекс будівельної продукції	99.9	84.6	91.5	119.4	98.4	82.7	106.2	105.9	110.6	107.3	105.7	105.6	102.8	101.7	100.5	101.5				
16	Вантажооборот	113.0	101.6	93.7	100.4	95.4	101.7	104.0	107.4	111.9	113.9	114.2	113.9	113.7	112.7	113.4	112.1				
17	Пасажиरोоборот	104.1	92.8	93.7	102.1	102.6	115.4	114.4	109.3	109.7	110.0	110.0	110.1	110.4	108.8	108.3	106.9				
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібної торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	95.4	81.7	106.6	110.5	112.3	107.3	106.4	106.0	105.7	102.4	102.7	102.5	102.8	102.5	103.3	103.4				
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-3247.5	3929.7	8922.9	12091.6	5046.5				
20	Індекс капітальних інвестицій	86.1	70.0	132.2	133.8	105.5	132.7	132.5	129.3				
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	123.8	145.0	114.2	113.1	109.3	101.0	101.5	102.7	104.0	104.7	104.0	103.3	102.9	103.7	104.8	105.1				
22	Реальні наявні доходи	92.2	81.3	102.1	110.6	111.0 ²				
23	Індекс реальної зарплатної плати	94.9	78.8	106.1	122.5	115.9	113.5	112.7	113.0	112.6	111.6	111.0	110.4	109.7	109.7	109.3	109.2				
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	18	21	14	11	5	6	5	4	4	4	4	4	3	3	4	5				

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.